

“El protagonista no veu, com ho veu el lector, que s'enfonsa”

Josep N. Santaaulàlia (Banyoles, 1955) publica a Columna la novel·la *Punt mort*. És autor de diversos llibres de poemes i de viatges, i de les novel·les *Terra negra*, *L'absent*, *Bulbs* i *Ulls d'aigua*.

—El suïcidi del germà del protagonista és realment el catalitzador del drama, allò que li fa replantejar la seva vida?

—Sí. Ara bé, aquest detonant és el reflex d'una crisi. El llibre és la crònica de l'enfonsament d'un personatge que, amb el pes dels records, de la recança del remordiment, s'enfonsa sense ser-ne del tot conscient.

—Però el lector sí que n'ha de ser, no?

—Sí. M'agradava jugar amb la idea que el lector pogués percebre aquesta crisi per ell mateix. Hi ha un desequilibri de percepcions entre el protagonista i el lector. El protagonista s'obstina a fer una vida normal, a amagar el cap sota l'ala, i el lector veu com s'enfonsa i percep que no se'n sortirà.

—Penseu que és un cas singular o representatiu de l'home d'avui?

—Volia que fos singular, però potser sí que en segon terme té alguna cosa representativa d'allò que se'n diu la crisi dels 40-50, crisi que es manifesta de moltes maneres, però. Ara, dins d'un lloc comú, la meua intenció és que el personatge sigui molt singular. L'objectiu bàsic de la novel·la, com de la majoria, crec, és construir un personatge complex que s'escapi del tipisme, del clixè, cosa molt difícil.

—Es pot concloure que al final tindrà tants o més motius per suïcidar-se que el germà?

—Al final, sí. Perquè la novel·la és la història d'una acumulació d'energies

J. N. Santaaulàlia publica la novel·la *Punt mort*, a Columna.

negatives i, també en certa manera, encara que això tingui un aire sobrenatural, és la història d'una suplantació, per no dir possessió.

—Quina suplantació?

—El mort desapareix, però sembla que deixa en el protagonista, el supervivent, una part d'ell mateix, de manera que a mesura que el protagonista va recordant i va tocant objectes que eren del germà mort, es va tornant com ell, fins al punt que agafa la mateixa depressió.

—Són les mateixes angoixes, les mateixes crisis, acumulades i intensificades, que afecten gairebé tothom?

—No ho sé. Però suposo que molta gent es troba com ell perquè és força normal, com és la gent avui dia: estable, amb diners, sense gaires escrí-

pols d'ordre sentimental, ni moral. Ara, de cop i volta, aquesta situació normal ho cappinga tot.

—Voleu que el vostre personatge es mogui constantment, en comptes d'interioritzar-lo. Per què?

—Camina, parla i experimenta sensacions, perquè és més una novel·la de sensacions que de reflexions. Això no vol dir que no quedi construït d'una manera sòlida. M'agrada seguir el personatge des de fora, amb només petites incursions interiors. I que en tot cas sigui el lector qui reconstrueixi el personatge a través dels indicis: gestos, converses trivials... Perquè aquesta és una novel·la trivial, també, no passen grans coses.

—El problema era reduir tota la crisi a una crisi de parella. Éreu conscient del risc?

—Poc o molt, sí. La crisi de parella hi és, però només n'és una part i secundària. També hi ha les crisis en la relació amb el fill, la professional i la de la germana i la cunyada, de manera que aquest home es veu atacat per tots els flancs. És una crisi múltiple, però no és aparatosa, és de baix to, de trivialitat i converses anodines i sense dramatisme explícit.

—Per què heu triat Girona de marc?

—Volia una ciutat de contrastos, en constant transformació, i Girona es transforma dia a dia com no ho havia fet mai. El personatge és protagonista d'aquests canvis perquè treballa en el sector econòmic. És agent d'assegurances i he triat Girona, que conec prou bé, perquè *Punt mort* és una novel·la d'inseguretats.

Lluís Bonada